

Szilágyi Márton laudációja székfoglaló előadása alkalmából
a Szent István Tudományos Akadémián
(Budapest, 2024. december 2.)

Szilágyi Márton irodalomtörténész, az MTA doktora, tanszékvezető egyetemi tanár. Gyulán született 1965-ben, Budapesten érettségizett, 1990-ben szerzett magyar-történelem szakos tanári diplomát az ELTE-n. 1993-ban az ELTE BTK Felvilágosodás- és Reformkori Magyar Irodalomtörténeti Tanszékén kezdte el tanári és kutatói pályáját, 2009-ben habilitált, 2011-ben pedig megvédte MTA doktori értekezését. 2013-ban nevezték ki tanszékvezető egyetemi tanárrá ugyanitt (a tanszék neve közben *18–19. századi Magyar Irodalomtörténeti Tanszék*re változott). Volt a Magyar Irodalom- és Kultúratudományi Intézet igazgatóhelyettese, 2007-től a *Magyar és európai felvilágosodás* doktori program vezetője. Több alkalommal több szemeszteren át vendégtanár a bécsi egyetem finnugor intézetében, a berlini Humboldt Egyetemen és a Babeş-Bolyai Egyetemen Kolozsváron. Több folyóirat főszerkesztője vagy szerkesztőbizottsági tagja, számos szakmai díjban részesült. A Magyar Tudományos Akadémián is fontos feladatokat vállalt, volt a Textológiai Munkabizottság elnöke, az Irodalom- és Kultúratudományi Bizottság elnöke és a Doktori Tanácsban az I. Osztály képviselője. Most van felterjesztve levelező tagságra.

Eddig 23 könyve jelent meg. Fő kutatási területe a klasszikus magyar irodalom: Csokonai, Kazinczy, Kölcsey, Vörösmarty, Petőfi, Jókai és Arany János. Kritikai szövegkiadásai nemcsak minden további kutatás alapját jelentik, hanem saját maga is kamatoztatja a szövegek gondozása és a jegyzetek készítése során szerzett egyedülálló ismereteit. Az ő kiadásában jelentek meg Kölcsey szépprózai művei, Kazinczy *Fogságom naplója*, a Petőfi kritikai kiadás befejező kötete (Kerényi Ferenc félbemaradt munkája) és 2024-ben – az új kritikai kiadás keretében – Arany János 1825 és 1850 között írt kisebb versei. Szilágyi Márton 9 tanulmánykötete között vannak kevésbé szerves „összegyűjtött tanulmányok” és tematikus, egy-egy életművet átfogó monografikus jellegű kötetek. Az előzőekre jellemző, hogy a tanulmányokat átdolgozza, tartalmukat és apparátusukat is frissíti, az utóbbiakat pedig az adott életmű vagy kérdéskör logikájának megfelelően rendezi és alakítja át. Ilyenek például *A magyar romantika ikercsillagai - Jókai Mór és Petőfi Sándor* (2021), vagy Vörösmarty Mihály életműve: *Miért éltem, az már dűlva van* (2021). Monográfiái közül kettőt emelek ki: *A költő mint társadalmi jelenség. Csokonai Vitéz Mihály pályafutásának mikrotörténeti dimenziói* (2014). A szigorúan dokumentált elemzés a kultusz számos csalóka elemétől megfosztja Csokonai alakját (a szegény, éhező költő, akit kicsaptak Debrecenből), s helyette egy sokkal eredetibb, útkereső költőt állít elénk. A másik az 2023-ban megjelent új Arany-monográfia „*Az utolsó magyar*” *Arany János élete és költészete*. Korszakos jelentőségű összefoglalása a legnagyobb magyar költő életének és életművének.

Szilágyi Márton páratlan forrásismeret alapján, friss szellemben állítja nagy nemzeti költőinket a tudós társadalom, és ami hasonlóan fontos, a 21. századi olvasók elé, és teszi kortársainkká a legnagyobbakat. Kutatói, oktatói, szövegkiadói munkájával a nehéz helyzetben levő „nemzeti tudományok” pozícióját erősíti különleges felelősséggel.

Felesége Völgyesi Orsolya történész, gyakorló katolikusok. Két felnőtt fiuk van, Bálint és Máté.

Nagy öröm számunkra, hogy Szilágyi Márton a Szent István Tudományos Akadémia tagjai között köszönhetjük. Kívánunk neki a továbbiakban is értékekben gazdag, Isten-áldotta alkotó életet.